

<https://doi.org/10.15407/econlaw.2026.01.100>

УДК 352:711.4

Інна ЗАБЛОДСЬКА, д-р екон. наук, проф., директор
Луганська філія Державної установи «Інститут економіко-правових досліджень
імені В.К. Макутова НАН України», м. Київ, Україна
orcid.org/0000-0002-1410-6194

Оксана РОМАХОВА, канд. екон. наук, доц.,
науковий співробітник відділу проблем міжрегіонального співробітництва
Державна установа «Інститут економіко-правових досліджень
імені В.К. Макутова НАН України», м. Київ, Україна
orcid.org/0000-0001-8828-3081

Павло ЛЯШЕНКО, канд. екон. наук,
науковий співробітник відділу проблем міжрегіонального співробітництва
Державна установа «Інститут економіко-правових досліджень
імені В.К. Макутова НАН України», м. Київ, Україна
orcid.org/0000-0001-6455-6831

ЛОКАЛІТЕТИ ЯК ІНСТРУМЕНТ ІНФРАСТРУКТУРНОГО РОЗВИТКУ ПЕРЕМІЩЕНИХ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Ключові слова: локалітети, органи місцевого самоврядування, функції, характеристики, інфраструктурний розвиток.

Доведено, що в умовах тривалої тимчасової окупації Луганської області та вимушеного переміщення органів місцевого самоврядування традиційні підходи до організації публічного управління втрачають свою ефективність і потребують докорінного перегляду. Відсутність доступу до власних територій зумовлює трансформування функціонала переміщених органів місцевого самоврядування та обґрунтовує доцільність використання локалітетів як інструменту інфраструктурного розвитку. Аргументовано, що формування локалітетів на базі гуманітарних хабів, що вже функціонують, дає змогу систематизувати взаємодію стейкхолдерів Луганщини, посилити горизонтальну співпрацю, забезпечити надання специфічних сервісів для луганців та зберегти регіональну ідентичність в умовах просторової деконцентрації населення. Встановлено, що локалітети можуть слугувати об'єктом стратегування і стратегічно важливим інструментом післявоєнного відновлення Луганської області.

Вступ. Актуальність теми щодо створення локалітетів як інструменту інфраструктурного розвитку переміщених органів місцевого самоврядування (далі ОМС) зумовлена безпрецедентними викликами, що постали перед системою публічного управління України внаслідок воєнної агресії та вимушеної релокації ОМС з тимчасово окупованих або прифронтових територій. Переміщення ОМС призвело до розриву

Ц и т у в а н н я: Заблодська І., Ромахова О., Ляшенко П. Локалітети як інструмент інфраструктурного розвитку переміщених органів місцевого самоврядування. *Економіка та право*. 2026. № 1. С. 100—108. <https://doi.org/10.15407/econlaw.2026.01.100>

@ Видавець ВД «Академперіодика» НАН України, 2026. Стаття опублікована на умовах відкритого доступу за ліцензією CC BY-NC-ND license (<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>)

усталених управлінських, просторових та інфраструктурних зв'язків, що актуалізувало потребу у формуванні нових підходів до організації їх діяльності та забезпечення функціональної спроможності.

У цьому контексті локалітети доречно розглядати як просторово організовані осередки скупчення управлінських, адміністративних і сервісних функцій, що здатні забезпечити швидку інституційну адаптацію релокованих ОМС до нових територіальних умов. Їх використання як інструменту інфраструктурного розвитку дає змогу оптимізувати розміщення адміністративних приміщень, цифрової та соціальної інфраструктури, створити умови для взаємодії з приймаючими громадами та зберегти безперервність надання публічних послуг.

Актуальність теми також посилюється необхідністю узгодження процесів переміщення ОМС із завданнями відновлення та регіонального розвитку після деокупації територій. Формування локалітетів сприяє раціональному використанню наявних ресурсів, зменшенню навантаження на приймаючі території та створенню передумов для довгострокового розвитку нових управлінських і сервісних центрів.

У ширшому розумінні дослідження цієї проблематики має важливе науково-практичне значення для розроблення ефективних моделей інфраструктурної підтримки переміщених ОМС в умовах окупації всієї території деяких адміністративно-територіальних одиниць України, наприклад Луганської області.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Неорегіональну парадигму розвитку глобального економічного простору, яка передбачає створення локалітетів, активно просуває сучасний фахівець з проблематики регіональної економіки В.І. Чужиков [1, 2]. Учений зауважує, що швидка диверсифікація глобалізаційних, цифрових, комунікативних та віртуальних процесів у світовій економіці значно вплинула на характер, структуру й тренди розвитку регіонів. Це, з одного боку, дало змогу вченим-регіоналістам сфокусувати свій науковий пошук на секторальних змінах у межах тих чи інших адміністративно-територіальних формувань, з іншого — різні дослідники регіонів зосереджували увагу на створенні нових моделей розвитку трансрегіональних зв'язків у межах ідентифікованих урядами різновеликих локальних таксонів. Саме їх організація стала важливим фактором підви-

щення глобальної конкурентоспроможності, яка не лише забезпечувала відносну сталість локалітетів (нових регіонів), а й стимулювала подальше урізноманітнення міжрегіональних і міжнародних відносин. Реакція ж традиційних регіонів за таких умов виявилась доволі контрастною. Як наслідок — на межі століть утворилися гіперінноваційні та водночас гіпердепресивні території («ведмежі кути», «асиметричні зони», а також інноваційні моделі, кластери, технопарки, іннотехи тощо). До того ж вплив урядів чи місцевих громад, попри їх бажання «сприяти розвитку», не завжди був корисним, а численні «фінансові вливання» посилювали залежність від так званих донорів. З огляду на це науковий світ поділився на регіональних неолібералів та регіональних неокейнсіанців, які формували свої концепції на основі добре відомих усім старих «надійних» теорій, а також нових парадигм, обґрунтування необхідності продукування яких ставало дедалі суперечливішою справою. Водночас попит на нову парадигму значно зростає, що й спонукало багатьох дослідників виявити сутнісну основу неорегіональної парадигми, без якої рух «вперед» був би істотно загальмований.

В умовах сьогодення численні парадигми і концепції регіонального розвитку зазнають кардинальних змін, що пов'язано з формуванням нових факторів або ж докорінною модернізацією тих, які тривалий час вважалися сталими. Саме така особливість сучасної методології, а також її компонентної трансформації в межах створених локалітетів спонукають наукову спільноту до розроблення принципово нового змісту, характеру й структури неорегіональної парадигми, яка може бути представлена у вигляді різнообертального кола трендів (вертикального, горизонтального, гібридного) [1, с. 18].

Щодо дефініції, то локалітет походить від лат. *localis* — місцевий — елементарний об'єкт простору, місцевість (мала територія) з якимось одним об'єктом (компактний населений пункт, туристський об'єкт, підприємство, комунікації тощо) [3]. D. Massey визначає локалітет як відкриту динамічну конфігурацію соціальних відносин у просторі [4]; J. Urry — локальність, результат мобільностей людей, речей, інформації [5]; N. Clarke — соціально сконструйоване місце, яке формується економічними, політичними та культурними процесами [6]. Єдиною державою у світі, де локалітет визначено як територіально-адміністративну одиницю, є Албанія.

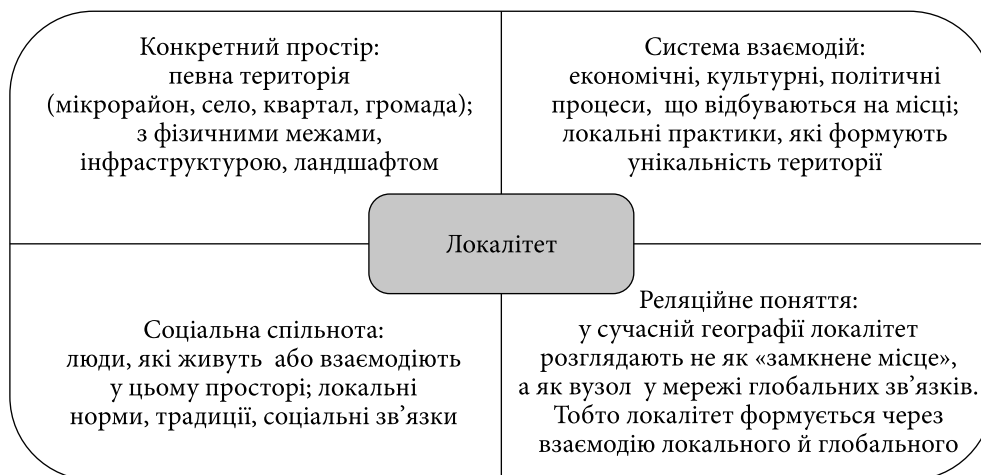

Рис. 1. Квадра характеристик локалітету
Джерело: розроблено авторами за результатами проведених досліджень у межах НДР «Вплив відновлення інфраструктури деокупованих територій на місцевий економічний розвиток».

Отже, локалітет — це місце, яке має свої спільноту, правила, історію та динаміку і формується як внутрішніми процесами, так і зовнішніми впливами. Зазначимо, що локалітет є також науковим поняттям й описує конкретне місце як соціальний, культурний і просторовий феномен. Йдеться не лише про географічну територію, а про сукупність умов, відносин, практик та ідентичностей, що формуються в певному локальному середовищі. Тому варто зауважити, що локалітет має чотири основні характеристики (рис. 1).

Метою статті є наукове обґрунтування доцільності створення та використання локалітетів як інструменту інфраструктурного розвитку переміщених ОМС на прикладі органів публічної влади Луганської області.

Методи дослідження. Для наукового дослідження використано комплекс загальнонаукових і спеціальних методів дослідження, що забезпечили системність і обґрунтованість отриманих результатів, а саме:

- аналіз і синтез для узагальнення наукових підходів до проблематики переміщених ОМС та формування понятійного апарату дослідження;
- системний підхід для розгляду локалітетів як складних соціально-економічних та інституційних утворень, що поєднують просторові, управлінські та інфраструктурні компоненти;
- інституційний метод для дослідження трансформації функціонала переміщених ОМС та ролі локалітетів у збереженні інституційної спроможності громад;

- структурно-функціональний аналіз для визначення функцій локалітетів у системі публічного управління та інфраструктурного розвитку;
- просторовий аналіз для оцінення ролі локалітетів у приймаючих громадах і їх впливу на організацію інфраструктурних та сервісних процесів;
- порівняльний метод для зіставлення традиційних моделей організації діяльності ОМС та інноваційного підходу із застосуванням локалітетів;
- метод узагальнення та наукової інтерпретації для формулювання висновків і практичних рекомендацій щодо використання локалітетів як інструменту інфраструктурного розвитку.

Результати дослідження. Станом на 31 січня 2025 р. понад 95 % території Луганської області залишається під тимчасовою окупацією російськими військами [7]. Усі органи публічної влади, зокрема Луганська обласна військова адміністрація, чотири районі військові адміністрації і 26 військових адміністрацій територіальних громад, переміщені в інші міста України. З лютого 2022 р. функціонує унікальний конструкт публічної влади в Луганській області.

Відсутність територій кардинально змінює функціонал органів публічної влади, а деякі функції й взагалі призупинені. Так, відповідно до ст. 13 Закону України від 09.04.1999 № 586-XIV «Про місцеві державні адміністрації» (далі Закон) [8] органи публічної влади повинні виконувати такі функції: забезпечення соціально-економічного розвитку відповідних територій; управлін-

ня майном; використання землі, природних ресурсів, охорони довкілля тощо. Але зараз вони фактично позбавлені можливості це робити.

Відповідно до ст. 16 Закону місцева державна адміністрація має здійснювати державний контроль за: збереженням і раціональним використанням державного майна; використанням та охороною земель, лісів, надр, води, атмосферного повітря, рослинного і тваринного світу та інших природних ресурсів; охороною пам'яток історії та культури, збереженням житлового фонду; додержанням громадського порядку, правил технічної експлуатації транспорту та дорожнього руху тощо. Але також цього не робить.

Згідно зі ст. 17 Закону місцева державна адміністрація повинна здійснювати повноваження у галузі соціально-економічного розвитку: забезпечувати ефективне використання природних, трудових і фінансових ресурсів; розглядати та ухвалювати рішення за пропозиціями ОМС щодо проектів планів та заходів підприємств, установ, організацій, розташованих на відповідній території тощо. І цього також не відбувається.

Також місцева державна адміністрація в галузі управління майном, приватизації, сприяння розвитку підприємництва та здійснення державної регуляторної політики обмежена у повноваженнях, передбачених ст. 19 Закону: здійснювати на відповідній території управління об'єктами, що перебувають у державній власності та передані до сфери її управління, сприяти створенню на цих об'єктах систем управління якістю, систем екологічного управління, інших систем управління відповідно до національних або міжнародних стандартів, ухвалювати рішення про створення, реорганізацію та ліквідацію підприємств, установ і організацій, що належать до сфери її управління, а також здійснювати делеговані відповідною радою функції управління майном, що перебуває у спільній власності територіальних громад; здійснювати управління майном інших суб'єктів права власності у разі передачі його в установленому порядку; вносити пропозиції власникам майна підприємств, установ і організацій, що має важливе значення для забезпечення державних потреб, щодо його відчуження у власність держави; вносити пропозиції до проектів програм приватизації державного майна, організувати їх виконання.

Згідно зі ст. 20 Закону місцева державна адміністрація в галузі містобудування, житлово-комунального господарства, побутового, торго-

вельного обслуговування, транспорту і зв'язку має виконувати такі повноваження: організовує розроблення та проведення експертизи містобудівної документації населених пунктів відповідно до державних норм і стандартів; забезпечує організацію обслуговування населення підприємствами, установами та організаціями житлово-комунального господарства, зв'язку, телебачення, радіомовлення, торгівлі та громадського харчування, побутового і транспортного обслуговування незалежно від форм власності; організовує роботу з атестації об'єктів, сертифікації продукції, робіт і послуг підприємств і організацій житлово-комунального господарства, побутового, торговельного обслуговування населення; організовує охорону, реставрацію та використання пам'яток архітектури і містобудування, палацово-паркових, паркових та історико-культурних ландшафтів; розробляє та затверджує схеми санітарного очищення в межах відповідної адміністративно-територіальної одиниці та організовує окреме збирання побутових відходів, інших видів відходів як вторинної сировини. Очевидно, що їх виконання на окупованих територіях також неможливо.

Статтею 21 Закону передбачено повноваження місцевих державних адміністрацій в галузі використання та охорони земель, природних ресурсів і охорони довкілля, які місцева державна адміністрація також не реалізовує. А саме: розробляє та забезпечує виконання затверджених у встановленому законом порядку програм раціонального використання земель, лісів, підвищення родючості ґрунтів, що перебувають у державній власності; розпоряджається землями державної власності відповідно до закону; розробляє, подає на затвердження відповідної ради та забезпечує виконання регіональних екологічних програм; звітує перед відповідною радою про їх виконання; вносить до відповідних органів пропозиції щодо державних екологічних програм; вживає заходів до відшкодування шкоди, заподіяної порушенням законодавства про охорону довкілля підприємствами, установами, організаціями і громадянами; вносить пропозиції відповідним ОМС щодо організації територій та об'єктів природно-заповідного фонду місцевого значення; інформує населення про екологічно небезпечні аварії та ситуації, стан довкілля, а також про заходи, що вживаються до його поліпшення; організовує роботу з ліквідації наслідків екологічних аварій, залучає до цих робіт підприємства, уста-

нови, організації незалежно від форм власності та громадян; вносить пропозиції в установленому законом порядку про зупинення діяльності підприємств, установ, організацій незалежно від форм власності у разі порушення ними законодавства про охорону довкілля та санітарних правил; розробляє і забезпечує дотримання правил користування водозабірними спорудами, призначеними для задоволення питних, побутових та інших потреб населення, зони санітарної охорони джерел водопостачання; обмежує або забороняє використання підприємствами питної води у промислових цілях; здійснює контроль за використанням відходів з урахуванням їх ресурсної цінності та вимог безпеки для здоров'я людей і навколишнього природного середовища та розглядає справи про адміністративні правопорушення або передає їх матеріали на розгляд інших державних органів у разі порушення законодавства про відходи.

Відповідно до ст. 22—29 Закону органи публічної влади повинні виконувати ще низку функцій, але не можуть через відсутність доступу до території Луганської області. Проте у них з'явилися нові обов'язки, зокрема: створення гуманітарних хабів, підтримка релокованого бізнесу, внутрішньо переміщених осіб (далі ВПО), створення координаційних центрів підтримки цивільного населення тощо [9].

Нові функції переміщених ОМС формуються в умовах втрати територіального контролю, розриву просторових зв'язків і необхідності забезпечення безперервності публічного управління поза межами власної громади. Вони істотно відрізняються від класичного функціонала ОМС і мають адаптивний, координаційний та сервісний характер. Передусім переміщені ОМС виконують функцію інституційного представництва громади, забезпечуючи збереження правосуб'єктності територіальної громади, її наявність у національному публічному просторі й участь у формуванні державної політики щодо деокупації та відновлення територій. Пов'язаною з цим є функція збереження соціально-культурної ідентичності громади, що реалізується через підтримку спільнот вихідців із тимчасово окупованих територій, культурних ініціатив і символічного простору громади.

Вагомого значення набуває координаційно-комунікаційна функція, яка полягає у налагодженні взаємодії між ВПО, приймаючими громадами, органами державної влади, міжнародними

організаціями та громадянським суспільством. Переміщені ОМС є посередниками у процесі надання гуманітарної допомоги, соціального захисту, працевлаштування та інтеграції ВПО.

Окремим напрямом є проектна та грантова функція, що передбачає розроблення, супровід і реалізацію проектів відновлення, соціальної підтримки та інфраструктурного розвитку за рахунок коштів міжнародної технічної допомоги, донорських програм і фондів відбудови. У цьому контексті переміщені ОМС дедалі частіше відіграють роль проектних офісів або платформ для залучення ресурсів.

У сучасних умовах посилюється аналітично-стратегічна функція, пов'язана з формуванням візії післядеокупаційного розвитку, підготовкою стратегій відновлення, просторового планування та сценаріїв реінтеграції територій. Вона передбачає збір і аналіз даних про втрати, демографічні зміни, стан інфраструктури та потреби населення.

Зростає значення інноваційної та цифрової функції, що виявляється у впровадженні дистанційних сервісів, цифрових платформ взаємодії з громадянами, використанні геоінформаційних систем і смартрішень для управління розпорошеними громадами. Це дає змогу компенсувати просторову розірваність і забезпечити доступність публічних послуг.

Отже, нові функції переміщених ОМС мають трансформаційний характер і спрямовані на збереження інституційної цілісності громад, підтримку населення в умовах вимушеного переміщення та підготовку підґрунтя для повоєнного відновлення й сталого розвитку деокупованих територій.

Про трансформацію функціонала переміщених ОМС та необхідність його перегляду свідчать проведені аналітичні дослідження за підтримки Міжнародного фонду «Відродження» [10].

Експертна команда Громадського партнерства «За прозорі місцеві бюджети» і ГО «Кризовий медіа-центр «Сіверський Донець»» всебічно оцінили прозорість і ефективність бюджетних процесів у 20 територіальних громадах Донецької, Запорізької, Луганської і Херсонської областей, які перебувають в екзилі. Дослідники дійшли висновку, що треба провести функціональний аналіз діяльності ОМС, оскільки довоєнні управлінські функції щодо житлово-комунального господарства і капітального будівництва не релевантні. Необхідно оцінити ак-

Рис. 2. Карта гуманітарних хабів Луганщини
Джерело: [9].

туальність функцій підрозділів ОМС і трансформувати їх відповідно до сучасних потреб громади, зосередивши ресурси на ключових напрямках: освіті, охороні здоров'я, соціальному захисті, культурі, комунікаціях, плануванні та розвитку стійкості.

Підсумовуючи наведене, можна стверджувати, що функціонал переміщених ОМС трансформувався і продовжуватиме змінюватись через активну інтеграцію ВПО у приймаючі громади, адаптацію релокованого бізнесу до умов місцевих економік та реконструкцію публічних сервісів.

Окрім того, розпорошення луганців на теренах України в умовах деконцентрації та діаспори активізації активно нівелює унікальні соціально-економічні, культурні, історико-географічні та ментальні риси Луганщини, які формували її самобутність і цілісність. Це підтверджено результатами польових досліджень, проведених у межах проекту «Посилення спроможності активістів українського Сходу впливати на процеси відновлення регіону (II фаза)» та реалізованих ГО «Асоціація «Відродження та Розвиток» за підтримки Міжнародного фонду «Відродження», у співпраці з консорціумом організацій ВГО «Асоціація сприяння самоорганізації насе-

лення», ГО «Центр політико-правових реформ» та ГО «Громадська ініціатива Луганщини» [11].

З урахуванням досвіду ліквідування ОМС в Автономній Республіці Крим та наведених вище аргументів запропоновано створення локалітетів Луганської області — просторових об'єднань громадських організацій, суб'єктів господарювання, установ, організацій, волонтерів, переселенців та інших стейкхолдерів на теренах приймаючої громади (області), які ідентифікують себе луганцями на чолі з переміщеною районною військовою адміністрацією або військовою адміністрацією територіальних громад, що слугуватиме ядром локалітету (матиме юридичну адресу), реалізуватиме свої публічні функції та адмініструватиме (координуватиме) процеси горизонтальної співпраці між учасниками локалітету (на договореній основі) й зовнішнім середовищем (ОМС приймаючої громади) шляхом виконання представницьких функцій на місцевому рівні. Локалітети можуть бути створені на основі гуманітарних хабів, що вже функціонують (рис. 2).

Сутність гуманітарних хабів полягає у створенні багатофункціональних просторово-організаційних центрів, спрямованих на координацію, надання та інтеграцію гуманітарної, со-

ціальної й інформаційної допомоги населенню в умовах кризи, воєнних дій або масового переміщення людей. Вони є інституційними вузлами взаємодії органів влади, громадських організацій, міжнародних донорів і волонтерських ініціатив. Сьогодні гуманітарні хаби надають різні послуги: медичні — прийом сімейних лікарів; юридичні; психологічні; адміністративні — реєстрація повідомлень про пошкоджене або зруйноване житло, оновлення персональних даних призовників, військовозобов'язаних та резервістів, видача довідок про зареєстрованих у житловому приміщенні, про перебування на квартирному обліку тощо; консультації щодо соціального захисту та пенсійного забезпечення; заходи з організації дозвілля — букросинг, кінопокази, виставки, дитячі простори, майстер-класи тощо.

У науковому розумінні гуманітарні хаби виконують роль точок зосередження ресурсів і сервісів, забезпечуючи доступ ВПО та інших вразливих груп до базових послуг: гуманітарної допомоги, соціального супроводу, правових консультацій, психологічної підтримки, інформації щодо працевлаштування та освіти. Водночас вони сприяють зниженню фрагментарності допомоги та підвищенню її адресності й ефективності. Крім безпосередньої допомоги, гуманітарні хаби мають важливе соціально-інтеграційне значення, оскільки створюють простір для комунікації, формування спільнот, збереження соціальних зв'язків і підтримки ідентичності переміщених громад. У довгостроковій перспективі гуманітарні хаби можуть трансформуватися в локальні центри розвитку, поступово поєднуючи гуманітарні, освітні, інноваційні та сервісні функції, що робить їх важливим елементом інфраструктури відновлення та ревіталізації постраждалих територій.

Створення та функціонування локалітетів на основі гуманітарних хабів дасть змогу: ідентифікувати, упорядкувати і систематизувати стейкхолдерів Луганської області, які функціонують у регіонах України; адмініструвати горизонтальну співпрацю між стейкхолдерами Луганщини на місцевому рівні (волонтерами, громадськими організаціями, установами, суб'єктами господарювання, організаціями та ін.); надавати специфічні сервіси (пошук роботи, житла, лікаря, вчителя тощо); підтримувати соціальну згуртованість і зберігати пам'ять про Луганщину (створення музеїв, виставок, ярмарків,

гуртків для дітей та ін.); адвокувати специфічні інтереси луганців, ветеранів та родин загиблих на місцях тощо.

Локалітет — це об'єкти стратегування: узгодження й консенсус з місцевими стратегіями та програмами розвитку, які сприятимуть розробленню та реалізації проєктів публічного інвестування за допомогою системи *DREAM* в місцеву економіку з урахуванням інтересів луганців.

Створення нових інфраструктурних об'єктів ідентифікації Луганщини (локалітетів) сприятиме формуванню сучасної регіональної айдентики з фокусування на посиленні комунікації з Луганцями, а також адресному інвестуванні у культуру та освіту Луганщини (театри, художні колективи, школи), регіональну ідентичність, формування відчуття реальної присутності органів публічної влади Луганщини на місцях, а не лише в онлайн-просторі.

Локалітети — це платформа для оперативної оптимізації ОМС після деокупації територій Луганської області та формування умов відновлення публічного управління на деокупованих територіях.

Отже, у суспільстві дедалі частіше порушується питання щодо доцільності функціонування військової обласної адміністрації, районних військових адміністрацій та військових адміністрацій територіальних громад Луганської області, а також ефективності їх фінансування. У найближчій перспективі (після завершення війни) хаби можуть скоротити свій функціонал у зв'язку з інтеграцією суб'єктів господарювання в економічний простір інших регіонів і громад та адаптацією ВПО до приймаючих територіальних громад. Це призведе до послаблення інституційної присутності та згортання діяльності публічних органів влади Луганської області та як наслідок — нівелювання ідентичності Луганщини. Формування локалітетів сприятиме збереженню «острівців» Луганщини в національному просторі та забезпечить оперативніше відновлення регіону після деокупації територій.

Висновки. Доведено, що в умовах тривалої тимчасової окупації значної частини території Луганської області та вимушеного переміщення ОМС традиційні підходи до організації публічного управління втрачають свою ефективність і потребують докорінного перегляду. Відсутність доступу до власних територій зумовлює трансформацію функціонала переміщених ОМС, скорочення або призупинення низки класич-

них управлінських повноважень, але водночас актуалізує появу нових функцій, пов'язаних із підтримкою ВПО, релокованого бізнесу та забезпеченням соціальної згуртованості тощо.

Обґрунтовано доцільність використання локалітетів як інструменту інфраструктурного розвитку переміщених ОМС та розглянуто їх не лише як просторові утворення, а й соціально-економічні та інституційні платформи, що забезпечують зосередження управлінських, сервісних, комунікаційних і представницьких функцій переміщених ОМС у приймаючих громадах. Показано, що формування локалітетів на базі гуманітарних хабів, які вже функціонують, дає змогу систематизувати взаємодію стейкхолдерів Луганщини, посилити горизонтальну співпрацю, забезпечити надання специфічних сервісів для луганців та зберегти регіональну ідентичність в умовах просторової децентрації населення.

Аргументовано, що локалітети можуть слугувати об'єктами стратегування та інструментами

узгодження інтересів переміщених громад зі стратегіями розвитку приймаючих територій, а також платформами для реалізації проєктів публічного інвестування з використанням сучасних цифрових інструментів. Їх функціонування забезпечує передумови для збереження інституційної наявності Луганської області в національному просторі, запобігає нівелюванню соціально-культурних ідентичностей і сприяє підготовці до швидкого відновлення системи публічного управління після деокупації територій.

Підсумовано, що формування локалітетів є стратегічно важливим інструментом не лише для підтримки поточної діяльності переміщених ОМС, а й забезпечення безперервності управління, збереження людського і соціального капіталу регіону та підвищення готовності до післявоєнного відновлення Луганської області. Подальші дослідження мають бути проведені в напрямі визначення функціонала локалітетів за умов ліквідації або скорочення переміщених ОМС.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Чужиков В.І. Неорегіональна парадигма розвитку глобального економічного простору. *Вчені записки: зб. наук. праць / М-во освіти і науки України, Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана; редкол.: О. Яценко (голов. ред.) та ін.* Київ: КНЕУ, 2024. Вип. 35. С. 8—20. URL: <https://ir.kneu.edu.ua/handle/2010/45286> (дата звернення: 20.01.2026).
2. Чужиков В.І., Федірко О.А. Локалізм проти глобалізму (європейський методологічний кейс). *Регіональна економіка*. 2021. № 4 (102). С. 44—56. <https://doi.org/10.36818/1562-0905-2021-4-6>
3. Локалітет. *Колотуха О.В. Спортивний туризм та активна рекреація: географія, систематизація, практика (словник-довідник)*. Електронний ресурс. URL: <https://geohub.org.ua/node/5829> (дата звернення: 20.01.2026).
4. Massey D. Locality, place and global entanglements: revisiting relational geography. *Progress in Human Geography*. URL: <https://www.perlego.com/book/1535683/space-place-and-gender-pdf> (дата звернення: 20.01.2026).
5. Massey D. Questions of locality. *The Geographical Association*. 1993. P. 1—15.
6. Clarke N. Locality and localism: a view from British Human Geography. *Policy Studies*. 2014. Vol. 34. No. 5—6. P. 492—507. <https://doi.org/10.1080/01442872.2013.862446>
7. Іванова К. Скільки відсотків Луганщини та Донеччини в окупації? Дані військових адміністрацій. *Главком*. 11.02.2025. URL: <https://surl.li/cebffg> (дата звернення: 20.01.2026).
8. Про місцеві державні адміністрації: Закон України від 09.04.1999 № 586-XIV. *Офіційний вебпортал Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/586-14#Text> (дата звернення: 20.01.2026).
9. Луганська обласна державна адміністрація — обласна військова адміністрація. URL: <https://loga.gov.ua> (дата звернення: 20.01.2026).
10. У 20 тимчасово окупованих громадах Донецької, Запорізької, Луганської і Херсонської областей посилюватимуть залученість громадян до бюджетних процесів. *Громадське партнерство «За прозорі місцеві бюджети»*. 21.02.2025. URL: <https://surl.li/pfbuve> (дата звернення: 20.01.2026).
11. Студії Сходу. Методичний посібник. Електронний ресурс. 2025. URL: https://drive.google.com/file/d/12XOrxzG2FEJ8m_PiFG0ZkQEDwQjWfKEt/view (дата звернення: 20.01.2026).

Дата надходження: 26.01.2026

Дата прийняття до друку: 10.02.2026

Дата публікації: 31.03.2026

REFERENCES

1. Chuzhykov V.I. Neoregionalna paradyhma rozvytku hlobalnoho ekonomichnoho prostoru. *Vcheni zapysky: zb. nauk. prats / M-vo osvity i nauky Ukrainy, Kyiv. nats. ekon. un-t im. Vadyma Hetmana; redkol.: O. Yatsenko (holov. red.) ta in.* Kyiv: KNEU, 2024. Vyp. 35. P. 8-20. URL: <https://ir.kneu.edu.ua/handle/2010/45286> [in Ukrainian].

2. Chuzhykov V.I., Fedirko O.A. Lokalizm proty hlobalizmu (ievropeyskyi metodolohichnyi keis). *Rehionalna ekonomika*. 2021. No. 4 (102). P. 44-56. <https://doi.org/10.36818/1562-0905-2021-4-6> [in Ukrainian].
3. Lokalityet. *Kolotukha O.V. Sportyvnyi turyzm ta aktyvna rekreatsiia: heohrafiia, systematyzatsiia, praktyka (slovnnyk-dovidnyk)*. Elektronnyi resurs. URL: <https://geohub.org.ua/node/5829> [in Ukrainian].
4. Massey D. Locality, place and global entanglements: revisiting relational geography. *Progress in Human Geography*. URL: <https://www.perlego.com/book/1535683/space-place-and-gender-pdf>
5. Massey D. Questions of locality. *The Geographical Association*. 1993. P. 1-15.
6. Clarke N. Locality and localism: a view from British Human Geography. *Policy Studies*. 2014. Vol. 34. No. 5-6. P. 492-507. <https://doi.org/10.1080/01442872.2013.862446>
7. Ivanova K. Skilky vidsotkiv Luhanshchyny ta Donechchyny v okupatsii? Dani viiskovykh administratsii. *Hlavkom*. 11.02.2025. URL: <https://surl.li/cebffg> [in Ukrainian].
8. Pro mistsevi derzhavni administratsii: Zakon Ukrainy vid 09.04.1999 No. 586-XIV. *Ofitsiyni vebportal Verkhovnoi Rady Ukrainy*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/586-14#Text> [in Ukrainian].
9. Luhanska oblasna derzhavna administratsiia — oblasna viiskova administratsiia. URL: <https://loga.gov.ua> [in Ukrainian].
10. U 20 tymchasovo okupovanykh hromadakh Donetskoi, Zaporizkoi, Luhanskoi i Khersonskoi oblasti posyliuvatymut zaluchenist hromadian do biudzhetnykh protsesiv. *Hromadske partnerstvo "Za prozori mistsevi biudzhety"*. 21.02.2025. URL: <https://surl.li/pfbuve> [in Ukrainian].
11. Studii Skhodu. Metodychnyi posibnyk. Elektronnyi resurs. 2025. URL: https://drive.google.com/file/d/12XOrxzG2FEJ8m_PiFG0ZkQEDwQjWfKt/ [in Ukrainian].

Date of receipt: 26.01.2026

Date of acceptance for publication: 10.02.2026

Date of publication: 31.03.2026

Inna ZABLODSKA, Dr. Sci. (Econ.), Professor, Director
Lugansk Branch of the State Organization "V.K. Mamutov Institute of Economic
and Legal Research of the National Academy of Sciences of Ukraine", Kyiv, Ukraine
orcid.org/0000-0002-1410-6194

Oksana ROMAHOVA, PhD (Econ.), Associate Professor, Researcher
of the Department of Interregional Cooperation
State Organization "V.K. Mamutov Institute of Economic and Legal Research
of the National Academy of Sciences of Ukraine", Kyiv, Ukraine
orcid.org/0000-0001-8828-3081

Pavlo LYASHENKO, PhD (Econ.), Researcher of the Department of Interregional Cooperation
State Organization "V.K. Mamutov Institute of Economic and Legal Research
of the National Academy of Sciences of Ukraine", Kyiv, Ukraine
orcid.org/0000-0001-6455-6831

LOCALITIES AS A TOOL FOR INFRASTRUCTURAL DEVELOPMENT OF DISPLACED PERSONS OF LOCAL SELF-GOVERNMENT BODIES

The article proves that in the conditions of long-term temporary occupation of a significant part of the territory of the Luhansk region and the forced relocation of local self-government bodies, traditional approaches to the organization of public administration lose their effectiveness and need to be significantly revised. The lack of access to their own territories leads to the transformation of the functionality of displaced local self-government bodies, the reduction or suspension of some classic managerial powers, and, at the same time, actualizes the emergence of new functions related to the support of internally displaced persons, relocated businesses, and ensuring social cohesion.

The expediency of using localities as a tool for infrastructural development of displaced local self-government bodies has been substantiated. Localities are considered not only as spatial formations, but as socio-economic and institutional platforms that ensure the concentration of managerial, service, communication, and representative functions of displaced local self-government bodies in host communities. It is shown that the formation of localities based on already functioning humanitarian hubs makes it possible to systematize the interaction of stakeholders in the Luhansk region, strengthen horizontal cooperation, ensure the provision of specific services for Luhansk residents, and preserve regional identity in the context of spatial deconcentration of the population.

It has been established that localities can act as objects of strategizing and tools for aligning the interests of displaced communities with the development strategies of host territories, as well as platforms for the implementation of public investment projects using modern digital tools.

It is concluded that the formation of localities is a strategically important tool not only for supporting the current activities of displaced local self-government bodies, but also for ensuring the continuity of management, preserving the human and social capital of the region, and increasing readiness for the post-war recovery of the Luhansk region.

Keywords: localities, local self-government bodies, functions, characteristics, infrastructure development.